RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 77.099/1
van 4 november 2024

over

een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 juli 2004 betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid’

CONSEIL D’ÉTAT
section de législation

avis 77.099/1
du 4 novembre 2024

sur

un projet d’arrêté royal ‘modifiant l’arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d’application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire’

‡LW-BCLYICEED-HHAJJVT‡

Op 2 oktober 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Werk verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 juli 2004 betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid'.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 24 oktober 2024. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Annelies D'ESPALLIER, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Ilse ANNÉ, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Laurens LAVRYSEN, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Annelies D'ESPALLIER, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 4 november 2024.

*

Le 2 octobre 2024, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre du Travail à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'modifiant l'arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire'.

Le projet a été examiné par la première chambre le 24 octobre 2024. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Brecht STEEN et Annelies D'ESPALLIER, conseillers d'État, Michel TISON, assesseur, et Ilse ANNÉ, greffier.

Le rapport a été présenté par Laurens LAVRYSEN, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Annelies D'ESPALLIER, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 4 novembre 2024.

*

‡LW-BCLYICEED-HHAJJVT‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

VOORAFGAANDE OPMERKING

2. Rekening houdend met het ogenblik waarop dit advies wordt gegeven, vestigt de Raad van State de aandacht van de adviesaanvrager erop dat de ontbinding van de Wetgevende Kamers tot gevolg heeft dat de regering sedert die datum en totdat, na de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, een nieuwe regering is benoemd door de Koning, niet meer over de volheid van haar bevoegdheid beschikt. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling Wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens die de regering in aanmerking kan nemen als ze te oordelen heeft of het vaststellen of het wijzigen van verordeningen noodzakelijk is.

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

3. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit voert een nieuwe voorwaarde in voor de erkenning als havenarbeider, te weten het beschikken over een positief veiligheidsadvies (artikel 1 van het ontwerp). Deze voorwaarde moet worden gezien tegen de achtergrond van de in 2024 ingevoegde artikelen 2.5.2.97 en 2.5.2.98 van het Scheepvaartwetboek op grond waarvan het beroep van havenarbeider door de Nationale Autoriteit voor Maritieme Beveiliging werd opgenomen op de lijst van kritieke functies waarvoor dit positieve veiligheidsadvies vereist is.

De artikelen 2 en 3 van het ontwerp regelen de intrekking en de schorsing van de erkenning van een havenarbeider die niet aan de nieuwe voorwaarde voldoet. Op grond van artikel 4 van het ontwerp geldt deze voorwaarde eveneens voor gelegenheidshavenarbeiders.

4. Het ontwerp vindt rechtsgrond in het in de aanhef vermelde artikel 3, eerste lid, van de wet van 8 juni 1972 'betreffende de havenarbeid', dat als volgt luidt:

> "De Koning bepaalt de voorwaarden en de modaliteiten van de erkenning van de havenarbeiders op advies van het voor het betrokken havengebied bevoegd paritair comité."

‡LW-BCLYICEED-HHAJJVT‡

VORMVEREISTEN

5. De ontworpen regeling strekt tot het reglementeren van het beroep van havenarbeider. Aan de gemachtigde werd gevraagd of deze het voorwerp heeft uitgemaakt van de evenredigheidsbeoordeling in de zin van richtlijn (EU) 2018/958 van het Europees Parlement en de Raad van 28 juni 2018 'betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan een nieuwe reglementering van beroepen' die, wat de in het ontwerp aan de orde zijnde aangelegenheid betreft, werd omgezet bij de wet van 27 oktober 2020 'betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan de invoering of de wijziging van een beroepsreglementering'.

De gemachtigde antwoordde als volgt:

> "Het beschikken over een positief veiligheidsadvies is geen nieuwe specifieke erkenningsvoorwaarde voor havenarbeiders, want het beschikken over een positief veiligheidsadvies geldt voor alle kritieke functies in de haven. Het hebben van een positieve veiligheidsverificatie voor havenarbeiders werd onderworpen aan de procedure van artikel 22quinquies van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie, de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten, veiligheidsadviezen en de publiek gereguleerde dienst.
>
> Op basis van deze procedure werd het uitoefenen van het beroep van havenarbeider onderworpen aan een veiligheidsverificatie om de havens te beschermen tegen onder meer drugssmokkel, terreurdreiging, buitenlandse inmenging, economische spionage en cybercriminaliteit. Deze procedure van artikel 22quinquies geeft eveneens uitvoering aan artikel 6 van richtlijn (EU) 2018/958 van het Europees Parlement en de Raad van 28 juni 2018 'betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan een nieuw reglementering van beroepen' en artikel 6 van de wet van 27 oktober 2020 'betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan de invoering of de wijziging van een beroepsreglementering'."

Het voorliggende ontwerp voegt het beschikken over een positief veiligheidsadvies in als een voorwaarde voor de erkenning als havenarbeider,[1] wat beschouwd moet worden als het invoeren van een nieuwe bepaling tot reglementering van het beroep van havenarbeider.[2] Bijgevolg is de evenredigheidsbeoordeling vereist.

Indien de stellers van het ontwerp evenwel toch van oordeel zijn dat er met betrekking tot de ontworpen regeling geen dergelijke evenredigheidsbeoordeling dient plaats te vinden, doen zij er goed aan om zich ervan te verzekeren dat zij zich daarvoor kunnen steunen op voldoende draagkrachtige argumenten. Deze argumenten zouden best worden toegelicht in het verslag aan de Koning.

---

[1] Artikel 3, §1, 4° van de voornoemde wet van 27 oktober 2020 omschrijft een "bepaling ter reglementering van een beroep", als volgt: "elke wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling die de toegang tot of de uitoefening, dan wel één van de wijzen van uitoefening, van een gereglementeerd beroep beperkt, met inbegrip van het voeren van beroepstitels en de beroepsactiviteiten die een dergelijke titel toelaten en die vallen binnen het toepassingsgebied van de federale wetgeving en regelgeving die onder het toepassingsgebied van richtlijn 2005/36/EG vallen".

[2] De evenredigheidsbeoordeling moet overeenkomstig artikel 7, eerste lid van de wet van 27 oktober 2020 worden uitgevoerd "voorafgaand aan de invoering van nieuwe of de wijziging van bestaande bepalingen tot reglementering van een beroep".

‡LW-BCLYICEED-HHAJVT‡

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

6.1. In het eerste lid van de aanhef van het ontwerp wordt thans verwezen naar artikel 49, eerste lid, van de wet van 5 december 1968 'betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités', dat de Koning opdraagt om de werkwijze van de paritaire comités en subcomités te bepalen. In het derde lid van de aanhef wordt melding gemaakt van de artikelen 2.5.2.97 en 2.5.2.98 van het Scheepvaartwetboek.

Deze bepalingen strekken het ontwerp niet tot rechtsgrond, waardoor kan worden afgezien van de vermelding ervan in de aanhef.

Wanneer het voor een goed begrip van een besluit nuttig wordt geacht, en dit kan met name het geval zijn voor de genoemde bepalingen van het Scheepvaartwetboek, kan in de aanhef ervan wel het juridische kader worden vermeld waarin dat besluit kan worden gesitueerd. Het verdient dan evenwel de voorkeur om een dergelijke vermelding op te nemen na de vermeldingen van de nageleefde vormvereisten, en in de vorm van een overweging ("Overwegende") in plaats van als een verwijzing ("Gelet op").[3]

6.2. De correcte vermelding van het Scheepvaartwetboek in de aanhef luidt dan als volgt:

"Overwegende het Belgisch Scheepvaartwetboek, artikelen 2.5.2.97 en 2.5.2.98, ingevoegd bij de wet van 16 mei 2024".

7. Het is niet zinvol om in de aanhef de wijzigingen te vermelden die vroeger aangebracht zijn in de gewijzigde, opgeheven of ingetrokken regeling.[4] Om die reden dient in het huidige vierde lid van de aanhef de zinsnede "voor het laatst gewijzigd bij het koninklijk besluit van 21 december 2022", te worden weggelaten.

Artikel 1

8. Voor een correcte weergave van de vroegere wijzigingen van de ontworpen bepaling, dient in artikel 1 van het ontwerp de zinsnede "voor het laatst gewijzigd", vervangen te worden door "vervangen bij".

9. De gemachtigde bevestigde dat het niet de bedoeling is dat havenarbeiders uit andere lidstaten van de Europese Unie aan de hand van een buitenlandse veiligheidscertificatie kunnen aantonen dat zij aan een eis voldoen die gelijkwaardig is met het in het ontwerp beoogde positieve veiligheidsadvies.

[3] Zie *Beginselen van de wetgevingstechniek. Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, Raad van State, 2008, aanbeveling nr. 40, te raadplegen op de internetsite van de Raad van State (www.raadvst-consetat.be).

[4] Zie de voornoemde *Beginselen van de wetgevingstechniek*, aanbeveling nr. 30.

‡LW-BCLYICEED-HHAJVT‡

Ter wille van de rechtszekerheid dient de tekst van artikel 4, § 3, van het te wijzigen besluit, op grond waarvan havenarbeiders kunnen aantonen dat zij in een andere lidstaat aan vergelijkbare voorwaarden inzake havenarbeid voldoen, aangepast te worden opdat duidelijker blijkt dat dit niet mogelijk is voor de vereiste die volgt uit het ontworpen artikel 4, § 1, 9°, van dit besluit.

Artikel 2

10. In het ontworpen artikel 7/2, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 5 juli 2004, wordt uitdrukkelijk afgeweken van artikel 7 van dit besluit. Artikel 7 van dit besluit is echter niet van toepassing wanneer de intrekking gebeurt op grond van het niet-beschikken over een positief veiligheidsattest. Hetzelfde geldt voor het ontworpen artikel 8/1, § 1, tweede lid, van het te wijzigen besluit, dat uitdrukkelijk afwijkt van artikel 8 van hetzelfde besluit.

De gemachtigde bevestigde dat dergelijke uitdrukkelijke afwijkingen strikt gezien niet nodig zijn, maar louter werden toegevoegd ter wille van de duidelijkheid.

Overbodige zinnen of bepalingen worden beter weggelaten. Bijkomende duidelijkheid kan daarbij bereikt worden door in het verslag aan de Koning te wijzen op de niet-toepasselijkheid van de (niet-bindende) consultatie van de administratieve commissie wanneer de intrekking of schorsing van de erkenning gebeurt op grond van respectievelijk de ontworpen artikelen 7/2 en 8/1 van het te wijzigen besluit.

11.1. Gevraagd naar de mogelijke gevolgen wanneer de geschorste havenarbeider nalaat om de bevoegde ambtenaren binnen de relevante termijn op de hoogte te stellen van het instellen van of het resultaat van zijn beroep bij het Beroepsorgaan, antwoordde de gemachtigde:

> "Dit zal kunnen worden beschouwd als een 'ernstige tekortkoming' van de havenarbeider, waarover de gemachtigde ambtenaar (na niet-bindend advies van de administratieve commissie) zich zal uitspreken."

11.2. Dit gevolg blijkt niet voldoende duidelijk uit de tekst. Daarenboven rijzen er ernstige vragen omtrent de evenredigheid van de intrekking van de erkenning als havenarbeider, op grond van artikel 7 van het te wijzigen besluit, louter en alleen omwille van de nalatigheid om de relevante ambtenaren tijdig te informeren over het instellen van of het resultaat van dergelijk beroep. Zo zou een havenarbeider die met succes een beroep instelt bij het Beroepsorgaan toch zijn erkenning kunnen verliezen om de loutere reden dat hij heeft nagelaten de bevoegde ambtenaren hierover tijdig te informeren.

Indien dit toch daadwerkelijk de bedoeling is, doen de stellers van het ontwerp er goed aan deze gevolgen te verduidelijken en nemen ze best ook een verantwoording ervan op in het verslag aan de Koning.

11.3. Indien het nalaten om de bevoegde ambtenaren tijdig te informeren van het resultaat van het beroep dergelijke verregaande gevolgen heeft, vereist de rechtszekerheid dat de voorwaarde dat dit "zo snel mogelijk" moet gebeuren, wordt vervangen door een specifieke termijn.

‡LW-BCLYICEED-HHAJVT‡

Artikel 3

12. In het ontworpen artikel 8/1, § 1, tweede lid, van het te wijzigen besluit dienen in de Nederlandse tekst de woorden "in artikel één" vervangen te worden door de woorden "in artikel 1, § 1". In de Franse tekst dienen de woorden "à l'article premier" vervangen te worden door de woorden "à l'article 1er, § 1er".

In het ontworpen artikel 7/2, § 1, tweede lid, dient eveneens verwezen te worden naar "de in artikel 1, § 1, bedoelde administratieve commissie". De Franse versie dient overeenkomstig te verwijzen naar "la commission administrative visée à l'article 1er, § 1er".

13. De nummering van het ontworpen artikel 8/1, § 1, dient vereenvoudigd te worden door schrapping van "§ 1" aangezien er geen "§ 2" is.

Artikel 4

14. Het strekt tot aanbeveling om wijzigingsbepalingen te nummeren volgens de numerieke volgorde van de artikelen van de te wijzigen tekst waarop ze betrekking hebben.[5] Artikel 4 van het ontwerp zou dan ook opgenomen moeten worden tussen artikelen 1 en 2 van het ontwerp.

15. Alle nog geldende wijzigingen van de betreffende bepaling dienen te worden opgenomen in de wijzigingsbepaling. Aldus moet melding worden gemaakt van het feit dat de te wijzigen bepaling werd vervangen bij het koninklijk besluit van 25 april 2007, en werd gewijzigd bij het koninklijk besluit van 21 december 2022.

*

[5] Zie de eerder genoemde *Beginselen van de wetgevingstechniek*, aanbeveling nr. 122.

‡LW-BCLYICEED-HHAJVT‡

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

OBSERVATION PRÉLIMINAIRE

2. Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention du demandeur de l'avis sur le fait que la dissolution des Chambres législatives emporte que, depuis cette date et jusqu'à ce que, à la suite de l'élection de la Chambre des représentants, le Roi nomme un nouveau gouvernement, le gouvernement ne dispose plus de la plénitude de ses compétences. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien des compétences ainsi limitées, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

3. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis instaure une nouvelle condition pour la reconnaissance comme ouvrier portuaire, à savoir disposer d'un avis de sécurité positif (article 1er du projet). Cette condition s'inscrit dans le cadre des articles 2.5.2.97 et 2.5.2.98 du Code de la navigation, insérés en 2024, en vertu desquels la profession d'ouvrier portuaire est inscrite par l'Autorité nationale de sûreté maritime dans la liste des fonctions critiques pour lesquelles cet avis de sécurité positif est requis.

Les articles 2 et 3 du projet règlent le retrait et la suspension de la reconnaissance d'un ouvrier portuaire qui ne satisfait pas à la nouvelle condition. Selon l'article 4 du projet, cette condition s'applique aussi à des ouvriers portuaires occasionnels.

4. Le projet trouve son fondement juridique dans l'article 3, alinéa 1er, de la loi du 8 juin 1972 'organisant le travail portuaire', mentionné au préambule, qui s'énonce comme suit :

> « Le Roi fixe les conditions et les modalités de reconnaissance des ouvriers portuaires, sur avis de la commission paritaire compétente pour la zone portuaire concernée ».

‡LW-BCLYICEED-HHAJJVT‡

FORMALITÉS

5. Le régime en projet vise à réglementer la profession d'ouvrier portuaire. Il a été demandé au délégué si celui-ci a fait l'objet du contrôle de proportionnalité au sens de la directive (UE) 2018/958 du Parlement européen et du Conseil du 28 juin 2018 'relative à un contrôle de proportionnalité avant l'adoption d'une nouvelle réglementation de professions', qui, en ce qui concerne la matière en cause dans le projet, a été transposée par la loi du 27 octobre 2020 'relative à un examen de proportionnalité préalable à l'adoption ou la modification d'une réglementation de profession'.

Le délégué a répondu en ces termes :

> « Het beschikken over een positief veiligheidsadvies is geen nieuwe specifieke erkenningsvoorwaarde voor havenarbeiders, want het beschikken over een positief veiligheidsadvies geldt voor alle kritieke functies in de haven. Het hebben van een positieve veiligheidsverificatie voor havenarbeiders werd onderworpen aan de procedure van artikel 22quinquies van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie, de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten, veiligheidsadviezen en de publiek gereguleerde dienst.
>
> Op basis van deze procedure werd het uitoefenen van het beroep van havenarbeider onderworpen aan een veiligheidsverificatie om de havens te beschermen tegen onder meer drugssmokkel, terreurdreiging, buitenlandse inmenging, economische spionage en cybercriminaliteit. Deze procedure van artikel 22quinquies geeft eveneens uitvoering aan artikel 6 van richtlijn (EU) 2018/958 van het Europees Parlement en de Raad van 28 juni 2018 'betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan een nieuw reglementering van beroepen' en artikel 6 van de wet van 27 oktober 2020 'betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan de invoering of de wijziging van een beroepsreglementering' ».

Le projet à l'examen instaure la possession d'un avis de sécurité positif comme condition de reconnaissance en tant qu'ouvrier portuaire [1], ce qui doit être considéré comme l'ajout d'une nouvelle disposition réglementant la profession d'ouvrier portuaire [2]. Il s'ensuit que le contrôle de proportionnalité est nécessaire.

Toutefois, si les auteurs du projet estiment néanmoins que le régime en projet ne doit pas faire l'objet d'un tel contrôle de proportionnalité, ils seraient bien avisés de s'assurer qu'ils peuvent s'appuyer à cet égard sur des arguments suffisamment pertinents. Mieux vaudrait aussi expliquer ces arguments dans le rapport au Roi.

[1] L'article 3, § 1er, 4°, de la loi précitée du 27 octobre 2020 définit une « disposition réglementant une profession » comme suit : « toute disposition législative, réglementaire ou administrative qui limite l'accès à une profession réglementée ou l'exercice de celle-ci, ou une modalité de celle-ci, y compris l'usage d'un titre professionnel et les activités professionnelles autorisées sur le fondement de ce titre et qui relèvent du champ d'application des législations et réglementations fédérales tombant sous le champ d'application de la directive 2005/36/CE ».

[2] Conformément à l'article 7, alinéa 1er, de la loi du 27 octobre 2020, l'examen de proportionnalité doit être effectué « préalablement à l'adoption ou à la modification de dispositions réglementant une profession ».

‡LW-BCLYICEED-HHAJJVT‡

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

6.1. Le premier alinéa du préambule renvoie actuellement à l'article 49, alinéa 1er, de la loi du 5 décembre 1968 'sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires', qui confie au Roi le soin de déterminer le fonctionnement des commissions et des sous-commissions paritaires. Le troisième alinéa du préambule mentionne les articles 2.5.2.97 et 2.5.2.98 du Code de la navigation.

Ces dispositions ne procurent cependant aucun fondement juridique au projet, si bien que l'on peut ne pas les mentionner dans le préambule.

Si tel est toutefois jugé nécessaire pour une bonne compréhension d'un arrêté, et cela pourrait être le cas pour les dispositions citées du Code de la navigation, on peut toujours mentionner, dans le préambule de celui-ci, le cadre juridique dans lequel cet arrêté peut être situé. Il est préférable, dans ce cas, de le faire après les mentions des formalités accomplies et sous la forme d'un considérant (« Considérant ») plutôt que sous celle d'un visa (« Vu ») [3].

6.2. La mention correcte du Code de la navigation dans le préambule s'énoncera dès lors comme suit :

> « Considérant le Code belge de la navigation, les articles 2.5.2.97 et 2.5.2.98, insérés par la loi du 16 mai 2024 ».

7. Il n'est pas judicieux de mentionner dans le préambule les modifications subies antérieurement par l'acte modifié, abrogé ou retiré [4]. Pour cette raison, on omettra le membre de phrase « , modifié pour la dernière fois par l'arrêté royal du 21 décembre 2022 » dans l'actuel quatrième alinéa du préambule.

Article 1er

8. Pour indiquer correctement les modifications subies antérieurement par la disposition en projet, il conviendra de remplacer le membre de phrase « modifié pour la dernière fois par » par « modifié par » à l'article 1er du projet.

9. Le délégué a confirmé que l'intention n'est pas que les ouvriers portuaires d' autres États membres de l'Union européenne puissent utiliser une certification de sécurité étrangère pour démontrer qu'ils satisfont à une exigence équivalente à l'avis de sécurité positif prévu dans le projet.

[3] Voir *Principes de technique législative. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, Conseil d'État, 2008, recommandation n° 40, à consulter sur le site Internet du Conseil d'État (www.raadvst-consetat.be).

[4] Voir les *Principes de technique législative* précités, recommandation n° 30.

‡LW-BCLYICEED-HHAJVT‡

Dans un souci de sécurité juridique, le texte de l'article 4, § 3, de l'arrêté à modifier, sur la base duquel les ouvriers portuaires peuvent démontrer qu'ils satisfont, dans un autre État membre de l'Union européenne, à des conditions équivalentes en matière de travail portuaire, devra être adapté pour préciser clairement que cela n'est pas possible pour l'exigence qui découle de l'article 4, § 1er, 9°, en projet, de cet arrêté.

Article 2

10. L'article 7/2, § 1er, alinéa 2, en projet, de l'arrêté royal du 5 juillet 2004 déroge explicitement à l'article 7 de cet arrêté. Or, l'article 7 de cet arrêté ne s'applique pas lorsque le retrait a lieu parce que l'ouvrier portuaire ne dispose pas d'un avis de sécurité positif. Il en va de même pour l'article 8/1, § 1er, alinéa 2, en projet, de l'arrêté à modifier, qui déroge expressément à l'article 8 du même arrêté.

Le délégué a confirmé que de telles dérogations expresses ne sont pas, à strictement parler, nécessaires, mais ont simplement été ajoutées dans un souci de clarté.

Mieux vaut omettre les phrases ou dispositions superflues. Il est possible d'obtenir une plus grande clarté à cet égard en se référant, dans le rapport au Roi, à la non-applicabilité de la consultation (non contraignante) de la commission administrative lorsque le retrait ou la suspension de la reconnaissance a lieu en vertu, respectivement, des articles 7/2 et 8/1 de l'arrêté à modifier.

11.1. À la question de savoir quelles sont les conséquences possibles lorsque l'ouvrier portuaire suspendu omet d'informer les fonctionnaires compétents, dans les délais prévus, de son recours auprès de l'Organe de recours, ainsi que du résultat de ce recours, le délégué a répondu ce qui suit :

> « Dit zal kunnen worden beschouwd als een 'ernstige tekortkoming' van de havenarbeider, waarover de gemachtigde ambtenaar (na niet-bindend advies van de administratieve commissie) zich zal uitspreken ».

11.2. Cela ne ressort pas assez clairement du texte. En outre, de sérieuses questions se posent quant à la proportionnalité du retrait de la reconnaissance comme ouvrier portuaire, en vertu de l'article 7 de l'arrêté à modifier, du seul fait de la négligence de l'ouvrier qui n'a pas informé les fonctionnaires compétents en temps utile de l'introduction ou de l'issue d'un tel recours. Ainsi, un ouvrier portuaire qui introduit avec succès un recours auprès de l'Organe de recours pourrait quand même perdre sa reconnaissance pour la simple raison qu'il a négligé d'informer à temps les fonctionnaires compétents.

Si telle devait néanmoins être l'intention des auteurs du projet, ils seraient bien avisés de clarifier ces conséquences et également de les justifier dans le rapport au Roi.

11.3. Si le fait de ne pas informer les fonctionnaires compétents en temps utile de l'issue du recours a des conséquences aussi radicales, la sécurité juridique requiert que la condition selon laquelle il faut le faire « dès que possible » soit remplacée par un délai spécifique.

‡LW-BCLYICEED-HHAJJVT‡

Article 3

12. Dans le texte néerlandais de l'article 8/1, § 1er, alinéa 2, en projet, de l'arrêté à modifier, on remplacera les mots « in artikel één » par les mots « in artikel 1, § 1 ». Dans la version française, les mots « à l'article premier » seront remplacés par les mots « à l'article 1er, § 1er ».

Dans le texte néerlandais de l'article 7/2, § 1er, alinéa 2, en projet, on fera également référence à « de in artikel 1, § 1, bedoelde administratieve commissie ». De la même façon, la version française renverra à « la commission administrative visée à l'article 1er, § 1er ».

13. On simplifiera la numérotation de l'article 8/1, § 1er, en projet en supprimant la mention « § 1 », étant donné qu'il n'y a pas de « § 2 ».

Article 4

14. Il est recommandé de numéroter les dispositions modificatives selon l'ordre numérique des articles du texte à modifier auxquelles elles se rapportent [5]. L'article 4 du projet devrait dès lors figurer entre les articles 1er et 2 du projet.

15. Toutes les modifications encore en vigueur de la disposition concernée doivent figurer dans la disposition modificative. Il y a donc lieu de mentionner que la disposition à modifier a été remplacée par l'arrêté royal du 25 avril 2007 et a été modifiée par l'arrêté royal du 21 décembre 2022.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Ilse ANNÉ Marnix VAN DAMME

[5] Voir les *Principes de technique législative* précités, recommandation n° 122.

‡LW-BCLYICEED-HHAJJVT‡